

Sygn. akt VII U 251/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Ala Pilewska-Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy T. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 grudnia 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 251/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu T. T. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, tj. nie udokumentowania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy podał, iż nie uwzględnił ubezpieczonemu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w okresach od dnia 01 lipca 1978 r. do dnia 30 sierpnia 1981 r. oraz od dnia 01 listopada 1981 r. do dnia 31 marca 1986 r. w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Państwowym Fabryce (...) w G. na stanowiskach robotnika magazynowego, robotnika transportu oraz robotnika transportu operatora urządzeń transportowych z uwagi na fakt, iż pracować miał na stanowisku robotnik transportu operator urządzeń transportowych, zaś w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43 ze zm.), dalej: rozporządzenie, oraz w załączniku do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w wykazie A dział VIII pozycja 1 punkt 2 wskazany jest operator maszyn, urządzeń i sprzętu przeładunkowego – czego nie można stwierdzić na podstawie przedłożonych dokumentów. Z kolei przedłożone świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie spełnia wymogów formalnych, bowiem sporządzono je m.in. na podstawie zeznań świadków (k. 58 akt rentowych i k. 3 akt sprawy).

Odwołanie z dnia 04 stycznia 2013 r. od powyższej decyzji pozwanego organu rentowego wniósł ubezpieczony T. T., wskazując, iż sporna decyzja jest dla niego krzywdząca, ponieważ nie uznano mu blisko 8 lat pracy w warunkach szczególnych – wskazując, iż jest w stanie przedstawić świadków, którzy potwierdzą rodzaj i charakter wykonywanej przez niego wówczas pracy (k. 2 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 31 stycznia 2013 r. na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji (k. 4 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony T. T., urodzony dnia (...), bez zawodu z wykształceniem podstawowym, w dniu 20 listopada 2012 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, złożył wniosek o przekazanie środków z rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem pozwanego na dochody budżetu państwa. Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonego o emeryturę – k. 1-2 akt rentowych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 28 lat, 2 miesiące i 1 dzień, w tym 27 lat, 11 miesięcy i 27 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 4 dni okresów nieskładkowych, jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych – a jedynie 10 lat i 4 miesiące.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – k. 56-57 akt rentowych

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 18 grudnia 2012 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu T. T. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 18 grudnia 2012 r. – k. 58 akt rentowych

W spornych okresach od dnia 01 lipca 1978 r. do dnia 30 sierpnia 1981 r. oraz od dnia 01 listopada 1981 r. do dnia 31 marca 1986 r. ubezpieczony T. T. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Państwowym Fabryce (...) w G. na stanowiskach, robotnika transportu oraz robotnika transportu - operatora urządzeń transportowych.

Łącznie w powyższym zakładzie pracy wykonywał pracę w okresie od dnia 04 marca 1975 r. do dnia 31 marca 1986 r.

Początkowo został zatrudniony na stanowisku pomocnika magazynowego. Do dnia 31 marca 1977 r. wykonywał prace w oddziale gospodarki tarcicą. W dniu 01 lipca 1978 r. ubezpieczony został przeniesiony z działu EZ do działu ET (transport) na stanowisko robotnika transportu – pomocnika operatora sztaplarki spalinowej. Od dnia 01 lipca 1982 r. ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku robotnika transportowego - operatora urządzeń transportowych.

W okresie od dnia 22 lutego do dnia 30 czerwca 1979 r. ubezpieczony był słuchaczem kursu kierowców wózków akumulatorowych, spalinowych i widłowych.

Początkowo ubezpieczony pracował jako pomocnik magazyniera w magazynie tarcicy – część prac wykonywana była na zewnątrz budynku, część wewnątrz. Prace były wówczas wykonywane ręcznie. Jako robotnik transportu w dziale transportu ubezpieczony rozładowywał wagony na boczniczy kolejowej, układał deski. Z kolei jako pomocnik operatora sztaplarki układał legary, na których następnie układano rozładowywane materiały.

Po rozwinięciu się fabryki i pojawiło się w zakładzie pracy zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników do obsługi sztaplarek i wózków widłowych, został wysłany w 1979 r. na kurs kierowców wózków akumulatorowych, spalinowych i widłowych. Od momentu ukończenia tego kursu ubezpieczony do końca zatrudnienia u pracodawcy pracował jako operator urządzeń transportowych – wożąc poszczególne materiały sztaplarkami i wózkami widłowymi różnego rodzaju. Zakład pracy dysponował 7 różnymi urządzeniami – 3-4 włoskimi, 1 angielskim, 2 czeskimi oraz 1 potężnym do przeładowywania kontenerów.

W tym zakresie przewoził zawartość wagonów, które dojeżdżały na bocznice w zakładzie pracy i były następnie wyładowywane – tarcicę, płyty, sklejkę. W razie potrzeby, sporadycznie ubezpieczony obsługiwał urządzenie do rozładunku węgla i mialu. W zależności od potrzeb zajmował się także wożeniem materiałów pomiędzy poszczególnymi wydziałami zakładu pracy, np. zawoził mokrą tarcicę do suszarni, przed którą była ona przez innych pracowników przekładana na wózek i wpychana tym wózkiem do suszarni; po kilku zaś dniach ubezpieczony wysuszoną już tarcicę odwoził z suszarni na wydział wstępnej obróbki. W zakresie wyładowywania wagonów z węglem obsługiwał osobną maszynę, która przesypywała zawartość wagonów na specjalny taśmociąg za pomocą suwaków.

Ubezpieczony jako operator sztaplarek i wózków widłowych sam nie zajmował się załadunkiem i wyładunkiem sztaplarki. W ramach zleczanych mu prac ubezpieczony nie zajmował się przeładunkiem ani przewozem materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących.

Praca w zakładzie wykonywana była w systemie zmianowym na 3 zmiany, wielokrotnie w ramach godzin nadliczbowych.

Sporadycznie w wypadku nagłej potrzeby wynikającej np. z choroby innego pracownika lub doraźnych potrzeb pracodawcy ubezpieczony kierowany był do innych prac – do pomocy lub w zastępstwie.

W okresie pomiędzy obydwoma spornymi okresami zatrudnienia – od dnia 31 sierpnia do dnia 31 października 1981 r. ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym.

dowód: świadectwo pracy z dnia 02 kwietnia 1986 r. – k. 8 akt rentowych, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 13 grudnia 2001 r. – k. 9 akt rentowych, akta osobowe – 2 osobne teczki – koperta na k. 11 akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 13 grudnia 2001 r. – k. 4 akt osobowych, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 19 akt rentowych, zeznania ubezpieczonego oraz świadków B. J., G. O. i J. W. – protokół skrócony – k. 34-36 akt sprawy i protokół elektroniczny – k. 37 akt sprawy, świadectwa pracy świadków G. O. i J. W. – k. 31-32 akt sprawy

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz aktach osobowych ubezpieczonego i jego dokumentacji płacowej ze spornego okresu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków B. J., G. O. i J. W., bowiem jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnieni w spornym okresie w tym samym zakładzie pracy, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego T. T. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania

dowodowego wykazały, że wnioskodawca nie legitymuje się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale VIII (W transporcie i łączności) pod pozycją 1 wskazano ciężkie prace ładunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 20 grudnia 2012 r. osiągnął 60 rok życia (zatem 2 dni po wydaniu spornej decyzji – w treści której jednak pozwany organ rentowy nie podniósł zarzutu braku ukończenia wymaganego wieku 60 lat), udowodnił przeszło 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, złożył wnioski o przekazanie środków z rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem pozwanego na dochody budżetu państwa oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony w aktach sprawy oraz dokumentacji pozwanego dotyczącej ubezpieczonego materiał dowodowy pozwala w sposób jasny, precyzyjny i nie budzący wątpliwości interpretacyjnych przyjąć za udowodnione twierdzenia pozwanego dotyczące kwestionowanych okresów pracy ubezpieczonego. Wynika z nich niewątpliwie, iż decyzja pozwanego odmawiająca ubezpieczonemu prawa do emerytury była prawidłowa, biorąc pod uwagę konieczność spełnienia przez ubezpieczonego na dzień 01 stycznia 1999 r. kumulatywnie m.in. warunku posiadania wykazanych 15 lat pracy w warunkach szczególnych (wynikający z art. 184 ust. 1 ustawy w zw. z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia), których ubezpieczony niewątpliwie nie udowodnił.

Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, iż podstawą jego rozstrzygnięcia było dojście do wniosku na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, iż ubezpieczony T. T. w spornym okresie czasu w ogóle nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Wynika to z faktu, iż nie zajmował się załadowywaniem, wyładowywaniem i przeładowywaniem jako operator urządzeń transportowych (czyli w latach 1979-1986), nie wykonywał więc ciężkich prac załadunkowych i wyładunkowych. W związku z zapisem w załączniku do rozporządzenia - ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie – wskazać należy, iż istotą tego rodzaju prac w warunkach szczególnych niewątpliwie jest nie tyle sam fakt wykonywania takich prac wyładunkowych, załadunkowych i przeładunkowych, co przede wszystkim rodzaj materiałów, jakie są przedmiotem tych prac, a które ustawodawca jednoznacznie sprecyzował: sypkie, pyliste, toksyczne, żrące lub parzące. Praca na wózkach widłowych i sztaplarkach nie jest bowiem sama w sobie pracą w warunkach szczególnych. Jak zeznał ubezpieczony, takich materiałów nie transportował, zaś przesłuchiwani świadkowie – na różne sposoby opisujący wykonywane przez niego prace – nie potrafili wskazać jednoznacznie, czy takie prace z takimi materiałami wykonywał (woził tego rodzaju materiały), lub też wskazywali wprost, iż nie pamiętają takiej okoliczności. W szczególności okoliczności takowych nie potwierdził świadek J. W., który – jak wskazał (i co potwierdza jego świadectwo pracy – k. 32 akt sprawy) był zatrudniony m.in. na stanowisku pracy tożsamym ze stanowiskiem ubezpieczonego – operatora urządzeń transportowych, jak również świadek B. J., który jak podał przez okres 1-1,5 roku był bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego. Tym samym Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż na żadnym ze stanowisk pracy ze spornego okresu zatrudnienia ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Jedynie na marginesie Sąd Okręgowy pragnie wskazać, iż ubezpieczony błędnie podnosił, iż rzekomą pracę w warunkach szczególnych wykonywał od 1978 r. – bowiem przesłuchani w sprawie świadkowie zbieżnie podkreślali, iż pracę na sztaplarkach i wózkach widłowych wykonywał on dopiero po ukończeniu kursu, zatem po dniu 30 czerwca 1979 r. (zaświadczenie – k. 25 akt sprawy). Natomiast przed uzyskaniem tych uprawnień pracował od 01 lipca 1978r jako pomocnik operatora – co znajduje potwierdzenie w aktach osobowych.

W zakresie zarzutów pozwanego organu rentowego Sąd Okręgowy podziela obiekcje pozwanego w zakresie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 13 grudnia 2001 r. (k. 9 akt rentowych), bowiem dokument ten – jak wskazał pracodawca (k. 48 akt rentowych) sporządzono na podstawie „zeznań osób z nim współpracujących”,

zatem nie na podstawie dokumentów, na które jako podstawę wydania takiego świadectwa wskazuje § 2 ust. 2 rozporządzenia. Jak już wskazywano, okoliczności objęte treścią tego świadectwa mogą być w sądowym postępowaniu odwoławczym dowodzone także innymi środkami dowodowymi jak choćby zeznania świadków – jednakże w przedmiotowym przypadku ubezpieczony swoich twierdzeń w zakresie charakteru wykonywanych prac nie udowodnił.

Za właściwe w tym miejscu Sąd Okręgowy uznał przywołanie ugruntowanego poglądu orzecznictwa, zgodnie z którym przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, co wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Zbiór Urzędowy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych 2006/13-14/218).

Konkludując, wobec nieudowodnienia przez ubezpieczonego T. T. wymaganych przepisami przynajmniej 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych, Sąd nie miał podstaw do uwzględnienia jego odwołania od spornej decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 18 grudnia 2012 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku, oddalając odwołanie ubezpieczonego.

SSO Maria Ołtarzewska